

EVALUAREA ȘI STIMA DE SINE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Carmen-Mariana TEODORIUC,

Școala Gimnazială Hăbud, com. Șirna, România

ORCID ID: 0009-0001-7636-915X

CZU: 373.3.091.27

DOI: 10.46727/c.01-02-12-2023.p62-69

Abstract. *In this article I have chosen to present how the self-esteem of primary school students can be influenced by school assessment, how they are affected or motivated. What I will present below is a brief summary of the bachelor's thesis from the Faculty of Letters and Sciences, the field of Educational Sciences, specialization Pedagogy of Primary and Preschool Education, faculty graduated from the University of Petroleum – Gas, Ploiești. In the bachelor's thesis I had a chapter on evaluation, a chapter on self-esteem, and finally micro-research based on questionnaires applied to students, their parents, but also to teaching staff. In this article I will briefly present what evaluation and self-esteem are, and finally I will present the final conclusions of the research.*

Keywords: *assessment, self-esteem, the influence of assessment on primary school students.*

Introducere

O problemă importantă în evaluarea școlară este chiar stilul învechit de evaluare al unor profesori ce au încremenit în propria lor lume. Acest lucru se întâmplă din cauza faptului că nu există o reelaborare periodică care să se bazeze pe temeuri raționale a criteriilor și normelor de evaluare și autoevaluare. Fapt pentru care se demonstrează că acumulările nu au fost atât de profunde, încât să se producă reasezări valorice cognitive în lumea profesorului, adică transformările au avut loc doar la suprafață, prin urmare, experiența sa nu a fost una spiritual spornică. Acest stil înțepenit de evaluare și de autoevaluare nu dă șanse elevului să se raporteze pe întregul parcurs al vieții sale anterioare doar la un sistem de criterii și norme valabil odată pentru totdeauna și în toate situațiile. Prin urmare, va avea loc o reacție de respingere a vieții în derulare, care vine cu evenimente și procese noi, adică nu oferă șanse elevului să creadă în sine. Este bine de știut că un stil de evaluare și autoevaluare flexibil, dinamic, deschis și rațional în pregătirea elevului mediu, lăuntric, ajută la formarea stimei de sine a acestuia.

Evaluarea

Evaluarea școlară se referă de obicei la procesul de realizare a judecăților de stabilire a valorilor și a meritelor. Aceasta evocă noțiunea de preț și de concomitență, de estimare de lucru măsurabil – evaluării îi corespunde noțiunea de a evalua, iar a evalua corespunde unei estimări a valorii. Vogler J. și colaboratorii săi spun că orice evaluare are trei termeni, aceștia fiind:

- constatarea (adică, mai întâi, se stabilește ce este);
- comparația (se constată ce este în raport cu ceea ce ar trebui să fie sau cu ceea ce dictează norma explicită sau implicită);
- judecata valorii sau evaluarea (prin comparație, evaluarea conferă aspecte constatatoare a valorii, adică dacă acestea sunt satisfăcătoare, mulțumitoare sau nesatisfăcătoare, nemulțumitoare în raport cu așteptările).

Evaluarea este, în primul rând, o acțiune pedagogică, având funcții formative și implicând obiective, metode, tehnici și mijloace specifice acțiunii educative, așa încât punctul de vedere pedagogic nu trebuie să lipsească din nicio analiză asupra evaluării.

Evaluarea este însă și o instituție socială, oficializată și reglementată juridic, ea imprimă o dimensiune socială rezultatelor predării și învățării, condiționează absolvirea și accesul pe treptele sistemului de învățământ, este baza recunoașterii sociale a studiilor. Funcțiile sociale și economice ale evaluării obligă deci și la o abordare sociologică și economică a acesteia. Evaluarea este doar un mijloc, un instrument în susținerea evoluției și exprimării copilului, care se folosește în scopul dezvoltării și consolidării actului de autoevaluare. Aceasta este o componentă esențială, un act organic al activității psihopedagogice. În principiu, evaluarea este o activitate de colectare-organizare și interpretare a datelor referitoare la efectele directe, vizibile/invizibile, ale relației profesor-elev cu scopul de a-i provoca o creștere și o susținere interioară continuă și a eficientiza, în cele din urmă, funcționarea întregului sistem educațional.

Evaluare, privită analitic, înseamnă:

- a) pentru profesor: o activitate etapizată necesară, la capătul căreia acesta își dă seama care este calitatea pregătirii și a activităților sale la un moment dat în comparație cu propriile așteptări și cu cerințele programei școlare;
- b) pentru elev: mijlocul prin care își dă seama cum este perceput de către profesor și cum îi este apreciată această pregătire. În situația dată nu este obligatoriu ca evaluarea profesorului să coincidă întotdeauna cu autoevaluarea elevului. În acest caz, pentru a se evita orice neînțelegere, este necesar să existe standarde de performanță și/sau criterii la care să se poată raporta atât evaluării, cât și evaluatorii;
- c) pentru director: pregătirea și prestația elevilor, pregătirea și prezentarea profesorului, stilul de predare, de interacțiune cu clasa, dar și condițiile materiale ale școlii;
- d) pentru familie: o cale de a ști unde se situează copilul în ceea ce privește pregătirea școlară și atitudinea lui față de învățatură, de colegi, de el însuși.

Prin evaluare obținem interdependența a trei operații:

1. informația, care rezultă dintr-o situație de învățare-dezvoltare;
2. aprecierea, adică estimarea situațiilor prezente sau prognoze ale unor rezultate viitoare posibile;
3. luarea deciziilor, ceea ce reprezintă opțiunile pentru anumite modele de acțiune.

Fiind menită în primul rând să furnizeze informații necesare reglării perfecționării și ameliorării activității didactice, evaluarea are o importantă funcție de feedback pentru elevi, profesori, părinți, diferiți factori de decizie.

Feedbackul reprezintă fluxul sistematic de informații venite dinspre metodele și tehnicile de evaluare către toți cei implicați în educație. Pentru elevi eficacitatea feedbackului depinde de promptitudinea cu care este furnizat și de gradul său de specificitate.

Stima de sine

În teoria personalității la Jung, personalitatea sau psihicul este alcătuit din mai multe subsisteme separate care nu interacționează unele cu altele. Unul dintre aceste subsisteme este egoul, pe care Jung îl prezintă astfel:

- partea conștientă a psihicului responsabilă de procese cum ar fi percepția, gândirea, sentimentele, memoria, conștiința de sine;
- responsabil de procesele desfășurate în starea de veghe;
- are o funcție selectivă, admitând la nivelul conștiinței doar o anumită parte a stimulilor la care este supus subiectul;
- asigură subiectului sentimentul continuității, coerenței, idealității și stabilității în modul în care acesta percepe lumea exterioară.

Jung consideră că energia psihică (libidoul) poate să fie îndreptată spre exterior (rezultă tipul extravert) sau spre interior (rezultă tipul introvert).

Fiecare om are în sine ambele atitudini (extra-, intro-), dar una dintre ele devine dominantă, guvernând modul de comportare a subiectului. Jung descrie, pe lângă introversie și extraversie, și așa-numitele funcții psihice, care sunt modalități diferite prin care subiectul se raportează atât la lumea externă, cât și la cea internă. Acestea sunt gândirea, sentimentul (afectivitatea), care alcătuiesc funcția rațională și sensibilitatea (intuiția), care alcătuiesc funcția irațională. Prin intermediul funcției raționale este evaluată realitatea, se organizează și se categorisesc experiențele. Cele două funcții, gândirea și sentimentele, sunt opuse. Sentimentele (afectivitatea) evaluează experiențele în termenii „plăcut-neplăcut” în timp ce gândirea evaluează în termenii „adevărat sau fals”. Sensibilitatea și intuiția alcătuiesc funcția irațională. Aceasta nu evaluează experiențele, ci, pur și simplu, stă la baza trăirii lor. Jung arată că fiecare individ are în sine toate cele patru funcții, una din perechi fiind dominantă, celelalte – ascunse în inconștientul personal.

Jung prezintă și anumite tipuri psihologice care, din punctul nostru de vedere, se leagă și de stima de sine a elevilor. Acestea sunt:

- extravert gânditor (trăiește în concordanță cu un sistem de reguli rigide, tinde să-și reprime sentimentele și emoțiile, are tendința de a fi obiectiv și dogmatic în gânduri și opinii);
- extravert sentimental (își reprimă logica și este implicat emoțional, se comportă în acord cu un sistem de valori, tradiții și norme învățate; este deosebit de sensibil la expectațiile și opiniile celorlalți);
- extravert sensibil (este centrat pe fericire și plăcere; caută mereu noi experiențe și senzații; este puternic orientat spre realitate și foarte adaptabil la persoane și situații noi);
- extravert intuitiv (este deosebit de dotat pentru afaceri și politică, pentru că deține o mare abilitate de a profita de pe urma situațiilor; atras de idei noi, creativ îi poate inspira pe alții, determinându-i să acționeze);
- introvert gânditor (nu se înțelege cu ceilalți, are dificultăți de a-și comunica ideile, este rece și lipsit de considerație pentru ceilalți);
- introvert sentimental (la acest tip de subiect este reprimată atât gândirea, cât și exprimarea deschisă a stărilor afective; pare misterios și inaccesibil pentru ceilalți; este liniștit, modest, copilăros și acordă puțină atenție sentimentelor și gândurilor celorlalți);
- introvert sensibil (închis în sine, irațional, detașat de viața de zi cu zi; privește majoritatea aspectelor vieții cu bunăvoință și amuzament; este sensibil la frumos, se concentrează asupra senzațiilor și își reprimă intuiția);
- introvert intuitiv (se concentrează atât de mult asupra aspectelor intuitive, încât are un contact redus cu realitatea; este visător și chiar vizionar; este greu de înțeles pentru ceilalți, care îl consideră ciudat și excentric).

Pe lângă Jung, stărnește interesul și Maslow, mai cu seamă una dintre caracteristicile persoanei autoactualizate: se acceptă pe sine, pe ceilalți și e natural în general. Această caracteristică se referă la personalitățile autoactualizate, care își admit punctele tari și slăbiciunile fără a avea tendința de a distorsiona imaginea de sine și a simți rușine și culpabilitate excesivă pentru eșecurile și imperfecțiunile sale.

Revenind la conceptul de eu (self) și la o nouă teorie, adică la cea a lui Bandura, care prezintă două aspecte ale eului de o importanță majoră. Acestea, le vom examina

în continuare:

1. întărirea eului (autoîntărirea), care, în concepția lui Bandura, este tot atât de importantă ca și întărirea externă. O recompensă autoadministrată poate fi, de pildă, trăirea sentimentului de mândrie, de satisfacție, în timp ce o sancțiune autoadministrată poate fi reprezentată de trăirea sentimentului de rușine, culpabilitate sau depresie în legătură cu faptul că nu ne-am comportat într-un anumit fel. Bandura consideră că majoritatea comportamentelor umane sunt reglate prin intermediul autoîntăririlor. Standardele interne în raport cu care se evaluează comportamentul sunt preluate prin învățare de la surse model, care sunt părinții și alte persoane semnificative din copilăria subiectului;
2. eficiența eului (autoeficiența), care se referă la cât de bine reușește subiectul să-și atingă propriile standarde interne. Bandura consideră că autoeficiența se exprimă prin intermediul sentimentelor de autostimă, de valoare personală, de adecvare și eficiență în abordarea realității. Autoeficiența este perceperea propriei capacități de a produce și regla evenimentele vieții. Persoanele care au standarde interne exagerat de ridicate se autopedepsesc sever atunci când nu reușesc să le atingă și de aici pot rezulta sentimente de depresie, descurajare, autodevalorizare. Bandura subliniază că persoanele cu sentimentul autoeficienței scăzut pot să se refugieze în alcool, să se resemneze sau să se refugieze într-o lume de fantasmă. Aceste persoane se simt neajutate, incapabile să influențeze evenimentele, consideră că toate eforturile lor sunt inutile. Subiecții sunt dependenți și anxioși. Când întâlnesc un obstacol, renunță la tentativele de a-l depăși sau nici măcar nu încearcă să-l depășească. Persoanele cu sentimentul autoeficienței ridicat au următoarele caracteristici: sunt capabile să facă față, în mod adecvat, încercărilor vieții lor; pentru că ele se așteaptă la succes, vor persevera în tentative de depășire a obstacolelor; au o mare încredere în forțele proprii și nu sunt blocate de dubitații; au performanțe ridicate în activitate. Bandura consideră că modul în care omul își apreciază nivelul de autoeficiență depinde de: nivelul performanțelor anterioare; observarea succesului altor persoane (mai ales dacă sunt asemănătoare cu noi); întărirea sentimentului autoeficienței; persuasiunea verbală poate crește nivelul autoeficienței (și invers, în funcție de conținutul acesteia); nivelul de activare internă. Oamenii sunt mai înclinați să se aștepte la succes atunci când nu manifestă reacții dezadaptive, de supraactivare în condiții de stres.

Tot aici, în teoria lui Bandura, am găsit și câte ceva despre modificarea comportamentului învățat. Acesta urmărește prin modificare un scop practic imediat, și anume găsirea celor mai eficiente modalități de modificare a comportamentului indzirabil sau anormal.

Dacă modelarea reprezintă modalitatea de bază în învățarea unor comportamente, tot prin intermediul modelării se poate modifica un comportament nedorit. Astfel, de pildă, Bandura a utilizat metoda modelării pentru înlăturarea unor frici sau fobii. Deși abordarea lui Bandura se referă la comportamentul manifest, odată cu trecerea timpului, autorul a început să fie tot mai mult preocupat de variabilele cognitive, mai precis de autoeficiență. Un subiect care și-a rezolvat prin intermediul modelării fobia de șerpi, de pildă, își modifică nu numai comportamentul manifest ci și atitudinile, manifestând mai mult autoeficiența în situațiile care îi produceau înainte anxietate.

Teoriile mai sus-menționate sunt strâns legate de formarea stimei de sine, dar și de factorii ce o influențează, motiv pentru care am menționat aceste teorii.

Concluzii finale ale cercetării

Fiecare elev, de-a lungul întregii școlarități, s-a confruntat cu situații când a obținut anumite succese școlare – unele remarcabile, altele mai puțin mulțumitoare – sau când a înregistrat insuccese. Atât performanțele, cât și eșecurile influențează sentimentul propriei satisfacții în raport cu sine. Școala românească se confruntă din ce în ce mai des cu elevi ostili, agresivi, anxioși/depresivi, nemulțumiți de aprecierile profesorilor/părinților, ajungând uneori la comportamente violente, consum de substanțe, repetenție/abandon școlar. Trebuie să-i învățăm pe elevi să aibă încredere în propriile forțe, să le conștientizeze, să depună un efort voluntar pentru o învățare eficientă.

Delimitări conceptuale. Atât în activitatea productivă, cât și în activitatea școlară, performanța a devenit punct de referință, ea fiind înțeleasă, de cele mai multe ori, ca o realizare deosebită, de vârf sau record. „Performanța este un nivel superior de îndeplinire a scopului.” Conceptul de performanță școlară comportă două accepțiuni:

1. rezultat obținut de elev în urma evaluării nivelului de competență în cadrul activității de învățare; acest rezultat reprezintă un indicator al progresului elevului;
2. realizare de excepție, care depășește nivelul atins în mod obișnuit. Acest aspect se referă la realizările elevilor cu o dotare superioară la concursuri, olimpiade sau în alte domenii. Trebuie subliniată, din punct de vedere pedagogic, importanța raportării performanței la propriile capacități și limite. Numai prin această raportare ea se poate transforma într-un stimulent al fiecărei persoane. Prin asocierea cu noțiunea de autodepășire, mai precis, prin raportarea performanței la propriile realizări anterioare, își îmbogățește semnificația educativă.

Stima de sine reprezintă o evaluare pe care fiecare persoană o face despre ea însăși, evaluare care poate fi diferită, în funcție de forma pe care aceasta o îmbrățișează: personală, colectivă, globală, multidimensională, de stare sau dispozițională. Indiferent de tipul de personalitate, de interesele pe care le avem, de statutul social la care am ajuns, de abilitățile pe care le avem și pe care ni le-am dezvoltat, toți ne facem această evaluare despre sine, despre propria persoană, referindu-ne la cât de buni ne considerăm a fi în comparație cu propriile expectanțe sau cu ale altora.

Componentele stimei de sine sunt descrise în literatura de specialitate ca fiind:

- iubirea de sine – componenta cea mai importantă, deoarece „a ne iubi nu suportă nicio condiție: ne iubim în ciuda defectelor și limitelor, în ciuda eșecurilor și înfrângerilor. Această iubire de sine necondiționată nu depinde de performanțele noastre”. Dragostea pe care familia o acordă în timpul copilăriei determină măsura în care fiecare se iubește pe sine;
- concepția despre sine – vizează atât cunoașterea de sine, cât și convingerea pe care o are o persoană cu privire la calitățile și defectele sale, la potențialul de care dispune și limitele care îl îngrădesc. Familia este cea care determină direcția spre care se îndreaptă concepția despre sine a copilului prin proiectele pe care le fac părinții pentru el;
- încrederea în sine – reprezintă capacitatea unei persoane de a lua decizii pe baza propriilor abilități și însușiri psiho-fizice și de a acționa adecvat pentru a face față provocărilor vieții. Aceasta se observă în comportamentul unei persoane în situații neprevăzute sau inedite. Originea încrederii de sine se află în tipul de educație primit de copil atât în familie, cât și la școală, prin puterea exemplului și buna comunicare.

Indiferent de activitățile pe care le desfășurăm, căutăm să satisfacem două trebuințe indispensabile stimei de sine: necesitatea de a fi iubit (apreciat, dorit,

simpatizat) și necesitatea de a fi competent (performant, abil, înzestrat).

Relația dintre performanță și stima de sine. Performanța poate avea efecte pozitive sau negative asupra percepțiilor de sine ale elevului. Rosenberg (1979) reliefează aspectele distinctive dintre stimă de sine ridicată (pozitivă) și stimă de sine scăzută (negativă). „Persoanele care au încredere în forțele proprii învață cu mai multă eficiență decât cele lipsite de încredere în propriile forțe, chiar dacă, în realitate, acestea din urmă sunt la fel de capabile.” Așadar, trebuie să-i învățăm pe elevi să aibă încredere în propriile puteri și să-i orientăm către cunoașterea și conștientizarea acestora. Cercetările efectuate evidențiază faptul că „nivelurile înalte ale stimei de sine contribuie la sănătatea mintală în multe feluri, încurajând oamenii să realizeze mai mult și să fie mai mulțumiți cu ceea ce au realizat”. Un elev optimist, care-și cunoaște propriile posibilități, care are încredere în forțele proprii va căuta să-și depășească limitele, să obțină performanțe cât mai înalte. Acestea se pot realiza numai pe fondul unei stabilități emoționale, capabile să suporte tensiuni psihice intense, produse de sarcinile dificile la care este supus, și să înfrunte eventualele înfrângeri sau eșecuri. Când elevul se va confrunta cu dificultăți la școală, stima de sine ridicată îi va asigura manifestarea comportamentelor de adaptare, a capacităților de refacere, a confruntării active cu realitatea. Dimpotrivă, o stimă de sine scăzută va asocia atitudini mai puțin productive și agravarea situației prin evitări ale problemelor, prin anticipări negative, chiar fatalism. În contextul realizării unei reforme ample a învățământului, așa cum se dorește, elementele procesului de învățământ trebuie privite din perspectiva interdependențelor și, astfel, evaluarea devine cu necesitate obiect al reconsiderării în activitatea didactică. În țara noastră se înregistrează preocupări importante în ceea ce privește problematica evaluării rezultatelor școlare ale elevilor, sub diferite laturi și la diferite niveluri. Schimbările din sistemul de evaluare trebuie să se împletească, în mod firesc, cu respectarea următoarelor principii.

- Cadrele didactice trebuie să aibă permanent în vedere faptul că o evaluare sistematică și continuă se realizează nu numai pentru determinarea cu exactitate a rezultatelor elevilor și, eventual, pentru o clasificare a acestora, ci, mai ales, pentru reglarea activității, atât a lor, cât și a elevilor.
- Nu trebuie să se uite că, întotdeauna, evaluarea are niște efecte la nivelul personalității elevilor, că le afectează statutul în clasă și în viața familială și, prin urmare, trebuie să existe un efort în direcția realizării ei cu obiectivitate, dar și unul pentru a o folosi ca element motivațional.
- Elevii trebuie să fie convinși că propria lor activitate va fi supusă unui control periodic, dacă se dorește realizarea unei învățări sistematice și cu conștiințiozitate.
- Metodele de evaluare folosite să fie, pe cât posibil, diverse, încercându-se verificarea formării unor capacități din mai multe puncte de vedere (metode cum ar fi: observarea curentă, probe scrise, examinări orale, teste etc.).

Evaluarea este un schimb cu dublu sens între cadru didactic și elev. Jean Cardinet remarcă: „Evaluarea școlară este un demers de observare și interpretare a efectelor învățării, care urmărește să ghideze deciziile necesare unei bune funcționări a școlii. Școala are ca funcție esențială să susțină, să continue educația pe care copilul o primește în familie, punând la dispoziția sa resursele necesare unei dezvoltări generale”.

Referindu-se la același concept, EVALUARE, Yvan Abernon (1996) sintetizează caracteristicile actuale ale acestuia după cum urmează.

- Evaluarea școlară nu este decât un mijloc în slujba progresului elevului, nu un scop în sine.

- Evaluarea trebuie pusă în slujba progresului educativ și integrată acestuia.
- Evaluarea trebuie să aprecieze, înainte de toate, drumul parcurs de elev: a făcut progrese sau nu.
- Evaluarea trebuie să stimuleze activitatea elevului și să faciliteze progresul său.
- Pentru a evalua corect, profesorul trebuie să fie neutru și obiectiv pe cât posibil.
- A evalua un elev înseamnă a-i transmite informații utile.
- Evaluarea trebuie să-l ajute pe elev toată viața.
- Evaluarea trebuie să fie în serviciul copilului; ea trebuie să-l ajute să-și construiască viitorul.
- Evaluarea trebuie să se adreseze unei ființe în devenire, în creștere, care n-a încheiat procesul de dezvoltare.

Fiind o acțiune complexă, evaluarea presupune realizarea mai multor operații, pe care le vom enumera și caracteriza succint în continuare.

- ❖ Măsurarea – constă în operația de cuantificare a rezultatelor școlare prin procedee specifice și instrumente de măsură.
- ❖ Interpretarea și aprecierea rezultatelor – rezidă în emiterea unor judecăți de valoare asupra activității evaluate pe baza criteriilor unitare și obiective numite descriptori de performanță. Aceștia au menirea de a facilita procesul de apreciere și de a crește obiectivitatea evaluării.
- ❖ Adoptarea deciziilor ameliorative – operație foarte importantă care consistă în formularea judecății de valoare în scopul îmbunătățirii continue a performanțelor elevilor și a activității învățătorului.

În teoria și practica educațională, din perspectiva axei temporale la care se raportează verificarea, se disting trei strategii de evaluare: inițială, sumativă, formativă.

Evaluarea inițială se realizează la începutul unui program de instruire și obiectivele ei privesc cunoașterea capacităților generale de învățare ale elevilor, a faptului că aceștia stăpânesc acele cunoștințe și abilități necesare înțelegerii conținuturilor programului ce urmează.

Evaluarea sumativă (cumulativă) este realizată prin verificări parțiale pe parcursul programului și o estimare globală, de bilanț, a rezultatelor pe perioade lungi, în general, corespunzătoare semestrelor școlare sau anului școlar. Este o „sanctiune” care încheie o perioadă de învățare și se concretizează printr-o notă, medie sau calificativ. Se mai numește „evaluare certificativă”, întrucât vizează ce și cât au învățat elevii.

Dacă evaluarea sumativă este terminală și certificativă, fiind cea care face suma cunoștințelor, evaluarea formativă (continuu) este direct integrată procesului de învățare și are ca funcție reglarea procesului învățării.

Evaluarea continuă presupune nu numai verificarea tuturor elevilor, privind asimilarea întregii materii, ci și cunoașterea de către elevi a rezultatelor obținute, a gradului de îndeplinire a obiectivelor urmărite. Ea realizează un feedback continuu, elevii dobândind confirmarea prestațiilor lor pe tot parcursul procesului. Cercetări întreprinse în această direcție demonstrează rolul important pe care îl au „întăririle pozitive” în învățare și efectele pe care cunoașterea promptă de către elevi a rezultatelor activităților lor le are asupra învățării; invers, întârzierea răspunsului diminuează puterea motivației față de activitatea școlară, constituind chiar sursa unor stări de neliniște, de anxietate. Deducem, de aici, că o evaluare continuă realizată corect, în care primează sistemul recompensei, a întăririi pozitive, va duce la menținerea motivației în învățare, știut fiind faptul că motivația este considerată, după aptitudini, al doilea factor de bază

al succesului școlar. Alături de afectivitate și voință, ea reprezintă principala sursă de menținere în activitatea școlarului. Se poate spune că, pentru cadrul didactic, cea mai dificilă manevră educațională este crearea sau consolidarea motivației pentru sarcină.

O activitate de învățare va fi eficientă dacă profesorul va determina o motivație optimă, adică acea intensitate a mobilizării energetice a elevului adecvată sarcinii date. Optimul educațional diferă de la un elev la altul, în funcție de aptitudini, de dificultatea sarcinii, de emotivitate, temperament etc. Problema optimului motivațional apare cu referire la tipul motivației extrinseci și rezolvarea ei presupune o bună cunoaștere a caracteristicilor de personalitate ale elevilor de către profesor; astfel o recompensă inconsistentă nu mobilizează suficient energia psihică a elevului, în timp ce una ce depășește anumite limite va avea un efect perturbator asupra activității intelectuale.

Pentru formator, noțiunea de evaluare nu mai este considerată un rău necesar, ci un sprijin pedagogic, permițând o mai bună adaptare a fiecărui copil. Datorită acestei teorii, starea de spirit a partenerilor educației trebuie să devină cooperarea.

În urma cercetărilor făcute și a chestionarelor aplicate, am tras următoarele concluzii:

1. elevii sunt suprasolicitați datorită evaluărilor școlare, iar stima de sine a acestora este influențată de următoarele motive:
  - sunt criticați cu orice ocazie de către majoritatea profesorilor;
  - în cazul unui rezultat slab al unei evaluări, elevii sunt criticați atât de profesori, cât și de părinți;
  - profesorii pot evalua greșit unii elevi, de aici și rezultatul slab al elevilor;
2. profesorii sunt de părere că orice evaluare este în avantajul elevilor pentru a le stimula motivația de învățare, de aceea ei cred că orice critică a unui elev îi poate ridica stima de sine.

RECOMANDĂRI:

- ❖ elevii au nevoie de mai mult timp liber pentru a putea să se pregătească corespunzător pentru o evaluare;
- ❖ elevii trebuie să cunoască metode de autoevaluare pentru a-și putea ridica nivelul stimei de sine;
- ❖ profesorii ar trebui să nu mai folosească evaluarea drept pedeapsă pentru orice motiv banal;
- ❖ metodele de evaluare din prezent sunt mult prea învechite și ar trebui ca profesorul să nu se mai axeze doar pe un singur rezultat, ci pe mai multe, obținute de un elev în urma mai multor evaluări.

Bibliografie:

1. Voiculescu, E. Factorii subiectivi ai evaluării școlare. Cunoaștere și control. București: Aramis, 2007.
2. Bârzea, Cezar. Domenii și procedee de evaluare. București: EDP, 1997.
3. Hameline, Daniel. Profesori și elevi. București: EDP, 1978.
4. Gardner, H. Inteligențe multiple. Noi orizonturi. București: Sigma, 2006.
5. Ioan, N. Metode și tehnici de învățare eficientă. Fundamente și practici de succes. Iași: Polirom, 2015.